

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	21
Słowo wstępne	25
Zagadnienia wprowadzające – miejsce, rola, determinanty, określenie i cechy prawa administracyjnego materialnego (Zofia Duniewska)	27
Część I	
PRAWO OSOBOWE	
Rozdział 1	
Obywatelstwo polskie (Marek Lewicki)	43
1.1. Pojęcie obywatelstwa	43
1.2. Regulacja prawna obywatelstwa polskiego	44
1.3. Zasady ogólne prawa o obywatelstwie polskim	47
1.4. Nabycie obywatelstwa polskiego	52
1.4.1. Nabycie obywatelstwa polskiego z mocy prawa	53
1.4.1.1. Nabycie obywatelstwa polskiego przez urodzenie	53
1.4.1.2. Nabycie obywatelstwa polskiego przez znalezienie	54
1.4.1.3. Nabycie obywatelstwa polskiego przez przysposobienie	55
1.4.1.4. Nabycie obywatelstwa polskiego przez repatriację	55
1.4.1.5. Nabycie obywatelstwa polskiego przez uznanie za repatrianta	57
1.4.2. Nabycie obywatelstwa polskiego w drodze aktu indywidualnego	58
1.4.2.1. Nadanie obywatelstwa polskiego	58
1.4.2.2. Uznanie za obywatela polskiego	59
1.4.2.3. Przywrócenie obywatelstwa polskiego	61
1.5. Utrata obywatelstwa polskiego	62
1.6. Potwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego	63
1.7. Prowadzenie rejestrów	64
Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego	64
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	65
Wybrana i wykorzystana literatura	66

Rozdział 2

Cudzoziemcy (Artur Krakala)	67
2.1. Pojęcie cudzoziemca i ogólna charakterystyka unormowań dotyczących jego statusu	67
2.2. Wjazd cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	69
2.2.1. Wprowadzenie	69
2.2.2. Dokumenty uprawniające do przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej	71
2.2.3. Wiza	72
2.2.4. Inne warunki wjazdu	76
2.2.5. Odmowa wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	77
2.2.6. Przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego	79
2.3. Formy pobytu cudzoziemców w Polsce	80
2.3.1. Wprowadzenie	80
2.3.2. Zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony	80
2.3.3. Zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji	82
2.3.4. Zezwolenie na osiedlenie się	84
2.3.5. Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej	85
2.3.6. Prawo pobytu	87
2.3.7. Prawo stałego pobytu	88
2.4. Dokumenty wydawane cudzoziemcom	89
2.4.1. Karta pobytu	89
2.4.2. Polski dokument podróży dla cudzoziemca	90
2.4.3. Polski dokument tożsamości cudzoziemca	91
2.4.4. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca	92
2.4.5. Zaświadczenie o zarejestrowaniu pobytu obywatela Unii Europejskiej, dokument potwierdzający prawo stałego pobytu obywatela Unii Europejskiej oraz karta pobytu i karta stałego pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej	93
2.4.6. Karta Polaka	95
2.5. Wydalenie cudzoziemców	97
2.6. Zatrzymanie i umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia	103
2.7. Udzielanie ochrony cudzoziemcom	104
2.7.1. Wprowadzenie	104
2.7.2. Status uchodźcy	106
2.7.2.1. Procedura nadania statusu uchodźcy	106
2.7.2.2. Tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca	110
2.7.2.3. Pomoc dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy	111
2.7.3. Ochrona uzupełniająca	112
2.7.4. Przesiedlenie i relokacja	113

2.7.5. Prawa i obowiązki uchodźcy lub cudzoziemca korzystającego z ochrony uzupełniającej	115
2.7.6. Azyl	116
2.7.7. Pobyt tolerowany	117
2.7.8. Ochrona czasowa cudzoziemców	118
2.8. Wybrane szczególne prawa i obowiązki cudzoziemców	120
2.8.1. Wprowadzenie	120
2.8.2. Nabywanie nieruchomości przez cudzoziemców	120
2.8.3. Zatrudnianie cudzoziemców	121
2.8.4. Oświata i szkolnictwo wyższe	123
Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości	124
Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	124
Z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	125
Wybrana i wykorzystana literatura	126

Rozdział 3

Imiona i nazwiska (Zofia Duniewska)	128
3.1. Zagadnienia wstępne	128
3.2. Zmiana imion i nazwisk w ujęciu ewolucyjnym	130
3.3. Zmiana imion i nazwisk na gruncie obowiązujących unormowań prawnych	133
3.4. Pojęcie zmiany imienia lub nazwiska, tryb zmiany	134
3.5. Przesłanki zmiany nazwiska lub imienia	136
3.5.1. Przesłanki pozytywne	136
3.5.2. Przesłanki negatywne	141
Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	143
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	144
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	144
Z literatury	146
Wybrana i wykorzystania literatura	146

Rozdział 4

Akty stanu cywilnego (Zofia Duniewska, Marek Lewicki)	148
4.1. Stan cywilny, akty stanu cywilnego	148
4.2. Ogólna charakterystyka rejestracji stanu cywilnego	150
4.3. Zasady rejestracji stanu cywilnego	154
4.4. Rejestracja urodzenia	157
4.5. Rejestracja aktu małżeństwa	162
4.6. Rejestracja zgonu	166
4.7. Uwagi końcowe	167
Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości	168
Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	168
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	168
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	169
Z literatury	170
Wybrana i wykorzystana literatura	171

Rozdział 5

Ewidencja ludności (Agnieszka Wilczyńska, Przemysław Wilczyński)	174
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	184
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	184
Wybrana i wykorzystana literatura	186

Rozdział 6

Dowody osobiste (Agnieszka Wilczyńska, Przemysław Wilczyński)	187
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	192
Wybrana i wykorzystana literatura	193

Rozdział 7

Pasporty (Agnieszka Wilczyńska, Przemysław Wilczyński)	194
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	202
Wybrana i wykorzystana literatura	203

Rozdział 8

Ochrona wolności sumienia i wyznania (Michał Kasiński)	204
8.1. Pojęcie oraz zakres wolności sumienia i wyznania	204
8.1.1. Spór wokół rozumienia wolności sumienia i wyznania	204
8.1.2. Podmiotowy zakres wolności sumienia i wyznania	206
8.1.3. Przedmiotowy zakres wolności sumienia i wyznania	208
8.1.4. Zakazy dyskryminacji ze względu na wyznanie lub przekonania	210
8.1.5. Granice wolności sumienia i wyznania	211
8.1.6. Gwarancje wolności sumienia i wyznania	212
8.2. Pojęcie i prawne typy związków wyznaniowych	213
8.2.1. Pojęcie związku wyznaniowego	213
8.2.2. Prawne typy związków wyznaniowych	214
8.2.3. Rejestracja związku wyznaniowego	216
8.3. Działalność związków wyznaniowych	217
8.3.1. Działalność związków wyznaniowych w sprawach własnych	217
8.3.2. Działalność związków wyznaniowych w sferze publicznej	219
8.3.3. Funkcje publiczne związków wyznaniowych w zakresie oświaty	221
Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego	222
Wybrana i wykorzystana literatura	223

Część II

OCHRONA ZDROWIA, POMOC SPOŁECZNA I WSPIERANIE RODZINY

Rozdział 1

Ochrona zdrowia	227
1.1. Zagadnienia ogólne (Ryszarda Michalska-Badziak)	227
1.2. Podstawy prawne ochrony zdrowia (Ryszarda Michalska-Badziak)	232
1.3. Organizacja i zadania administracji publicznej w ochronie zdrowia (Agnieszka Rabeiga-Przyłęcka)	235

1.4. Działalność lecznicza. Podmioty wykonujące działalność leczniczą (Agnieszka Rabiega-Przyłęcka)	248
1.4.1. Działalność lecznicza	248
1.4.2. Podmioty wykonujące działalność leczniczą	251
1.5. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej (Agnieszka Rabiega-Przyłęcka)	260
1.6. Pacjent i jego prawa (Ryszarda Michalska-Badziak)	270
1.7. Pobieranie, przechowywanie i przeszczepianie komórek, tkanek i narządów (Ryszarda Michalska-Badziak)	283
Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	292
Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego	293
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	294
Z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	294
Z orzecznictwa sądów powszechnych	294
Wybrana i wykorzystana literatura	294

Rozdział 2

Pomoc społeczna (Ryszarda Michalska-Badziak)	297
2.1. Geneza, pojęcie i cele pomocy społecznej	297
2.2. Podstawy prawne pomocy społecznej	299
2.3. Zadania i organizacja pomocy społecznej	302
2.4. Zasady pomocy społecznej	309
2.5. Prawo do świadczeń pomocy społecznej	312
2.6. Rodzaje i charakterystyka świadczeń pomocy społecznej	317
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	330
Wybrana i wykorzystana literatura	332

Rozdział 3

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej (Sylvia Łakoma)	334
3.1. Formy wspierania rodziny	334
3.2. Piecza zastępcza a wychowanie w rodzinie	336
3.3. Rodzinna piecza zastępcza	337
3.4. Instytucjonalna piecza zastępcza	345
Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	347
Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego	349
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	349
Z literatury	349
Wybrana i wykorzystana literatura	350

Część III

PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

Rozdział 1

Prawna regulacja uzależnienia od alkoholu, obrotu napojami alkoholowymi i problemów związanych z alkoholem (Barbara Jaworska-Dębska)	353
1.1. Wprowadzenie	353
1.2. Podstawy prawne i podstawowe pojęcia	354

1.3. Zakres ustawowej regulacji alkoholowej	356
1.4. Import napojów alkoholowych	357
1.5. Obrót hurtowy napojami alkoholowymi	357
1.6. Sprzedaż detaliczna napojów alkoholowych	362
1.6.1. Zakaz reklamy napojów alkoholowych	368
1.6.2. Zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych	371
1.7. Problemy związane z alkoholem	374
1.7.1. Nietrzeźwość publiczna	374
1.7.2. Zakaz wykonywania niektórych czynności lub zawodów	375
1.7.3. Leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu	375
1.7.4. System świadczeń społecznych na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin	377
1.8. Programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	378
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	378
Z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	379
Z literatury	380
Wybrana i wykorzystana literatura	381
 Rozdział 2	
Przeciwdziałanie narkomanii (Barbara Jaworska-Dębska)	384
2.1. Wprowadzenie	384
2.2. Podstawy prawne i podstawowe pojęcia	384
2.3. Podstawowe kierunki działań w ramach przeciwdziałania narkomanii	386
2.4. Leczenie odwykowe	387
2.5. Zakres reglamentacji środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich preparatów	388
2.5.1. Zakaz reklamy i promocji substancji psychotropowych lub środków odurzających	388
2.5.2. Reglamentacja wytwarzania, przetwarzania lub przerobu środków odurzających lub substancji psychotropowych	388
2.5.3. Reglamentacja obrotu zagranicznego środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi oraz słomą makową	389
2.5.4. Obrót hurtowy środkami odurzającymi lub substancjami psychotropowymi	390
2.5.5. Obrót detaliczny środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i prekursorami będącymi produktami leczniczymi	390
2.5.6. Kontrola i nadzór	390
2.5.7. Reglamentacja upraw maku i konopi, zbioru mleczka makowego i opium z maku oraz ziela konopi	390
2.6. Podmioty realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii	392
2.7. Sankcje administracyjne	392
2.8. Zakończenie	393
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	393
Wybrana i wykorzystana literatura	393

Rozdział 3

Przeciwdziałanie nikotynizmowi (Barbara Jaworska-Dębska)	395
3.1. Wprowadzenie	395
3.2. Podstawy prawne i podstawowe pojęcia	395
3.3. Instrumenty ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu	396
3.3.1. Ochrona prawa niepalących do życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego	397
3.3.2. Leczenie odwykowe	398
3.3.3. Reglamentacja produkcji wyrobów tytoniowych	398
3.3.4. Reglamentacja sprzedaży wyrobów tytoniowych	398
3.3.5. Zakaz reklamy	399
Z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	399
Z rozstrzygnięć nadzorczych	400
Z literatury	400
Wybrana i wykorzystana literatura	401

Rozdział 4

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (Katarzyna Właźlak)	403
4.1. Zagadnienia ogólne	403
4.2. Organizacja i charakter zadań organów administracji rządowej	405
4.3. Charakter zadań jednostek samorządu terytorialnego	407
4.4. Programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie	408
4.5. Zespół interdyscyplinarny	410
4.6. Procedura „Niebieskie Karty”	411
Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	413
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	413
Z literatury	414
Wybrana i wykorzystana literatura	414

Część IV**DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA, MUZEA I BIBLIOTEKI****Rozdział 1**

Prowadzenie działalności kulturalnej (Maria Karcz-Kaczmarek)	419
1.1. Pojęcie kultury, działalności kulturalnej i instytucji kultury	419
1.2. Rodzaje instytucji kultury, obowiązki organizatorów	421
1.3. Organizowanie imprez artystycznych i rozrywkowych	423
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	425
Z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	425
Wybrana i wykorzystana literatura	425

Rozdział 2

Muzea i biblioteki (Maria Karcz-Kaczmarek)	427
2.1. Pojęcie i zadania bibliotek. Ogólnokrajowa sieć biblioteczna	427
2.2. Rodzaje i organizowanie bibliotek	429
2.3. Tworzenie i likwidacja bibliotek	431

2.4.	Regulacje unijne dotyczące bibliotek	432
2.5.	Pojęcie i zadania muzeów. Muzealia	434
2.6.	Rodzaje muzeów	436
2.7.	Obowiązki organizatorów muzeów. Tworzenie i likwidacja muzeów. Powołanie i odwołanie dyrektora muzeum	438
2.8.	Opłaty za korzystanie z usług muzeów	439
	Z orzecnictwa sądów powszechnych	440
	Z orzecnictwa sądów administracyjnych	440
	Wybrana i wykorzystana literatura	441

Rozdział 3

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami (Maria Karcz-Kaczmarek)	443
3.1. Pojęcie zabytku, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	443
3.2. Formy i sposób ochrony zabytków	445
3.3. Wywóz zabytków za granicę. Rodzaje pozwoleń	450
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	452
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	452
Wybrana i wykorzystana literatura	453

Część V

SZKOŁY WYŻSZE, STOPNIE NAUKOWE, UPRAWNIENIA ZAWODOWE

Rozdział 1

Szkoły wyższe (Agnieszka Wilczyńska, Przemysław Wilczyński)	457
1.1. Wprowadzenie	457
1.2. Pojęcie szkoły wyższej	458
1.3. Tworzenie i likwidacja szkoły wyższej	462
1.4. Współdziałanie szkół wyższych	463
1.5. Organizacja szkoły wyższej	464
1.6. Organizacja studiów, studiów doktoranckich, studiów podyplomowych i kursów dokształcających	467
1.7. Status użytkownika szkoły wyższej	470
1.8. Prawotwórstwo organów szkoły wyższej	473
1.9. Organizacje studenckie, organizacje doktorantów	475
1.10. Nadzór i kontrola nad działalnością szkoły wyższej	477
Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego	479
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	480
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	480
Wybrana i wykorzystana literatura	482

Rozdział 2

Stopnie i tytuł naukowy (Agnieszka Wilczyńska, Przemysław Wilczyński)	484
2.1. Wprowadzenie	484
2.2. Stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki	485
2.3. Tytuł naukowy i tytuł w zakresie sztuki	489
Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego	490

Z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	490
Wybrana i wykorzystana literatura	491

Rozdział 3

Nabywanie uprawnień zawodowych (Maria Karcz-Kaczmarek)	492
3.1. Określenie i rodzaje zawodów w prawie polskim i prawie Unii Europejskiej	492
3.2. Rola samorządów zawodowych w dostępie do niektórych zawodów	495
3.3. Uznawanie kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej	498
Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego	502
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	502
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	503
Wybrana i wykorzystana literatura	503

Część VI

PROCES INWESTYCYJNO-BUDOWLANY

Rozdział 1

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne (Małgorzata Stahl)	507
1.1. Zagadnienia ogólne	507
1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	509
1.3. Planowanie przestrzenne w powiecie, województwie i na szczeblu krajowym	515
1.4. Lokalizacja inwestycji celu publicznego i ustalanie warunków zabudowy w odniesieniu do innych inwestycji	517
1.5. Ochrona interesów osób trzecich w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	522
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	525
Z literatury	526
Wybrana i wykorzystana literatura	526

Rozdział 2

Gospodarka nieruchomościami (Renata Lewicka)	528
2.1. Cel i przedmiot gospodarki nieruchomościami	528
2.2. Gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego	529
2.3. Wykonywanie, ograniczanie lub pozbawianie praw do nieruchomości	531
2.4. Wywłaszczanie nieruchomości	532
2.5. Zwrot wywłaszczonej nieruchomości	537
2.6. Inne ograniczenia prawa własności nieruchomości	539
2.7. Podziały nieruchomości	539
2.8. Scalanie i podział nieruchomości	541
2.9. Opłata adiacencka	543
2.10. Prawo pierwokupu nieruchomości	544
Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	544

Z orzecnictwa Sądu Najwyższego	545
Z orzecnictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	545
Wybrana i wykorzystana literatura	546

Rozdział 3

Wolność budowlana i jej ograniczenia (Renata Lewicka)	547
3.1. Wolność budowlana i prawo budowlane	547
3.2. Uczestnicy procesu budowlanego	551
3.3. Reglamentacja procesu budowlanego	555
3.4. Samowola budowlana	560
3.5. Budowa, oddawanie do użytku i utrzymanie obiektów budowlanych	563
3.6. Organy administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego	568
Z orzecnictwa Trybunału Konstytucyjnego	571
Z orzecnictwa Sądu Najwyższego	572
Z orzecnictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	572
Wybrana i wykorzystana literatura	573

Część VII

PRAWNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Rozdział 1

Zagadnienia ogólne prawa ochrony środowiska (Piotr Korzeniowski)	577
1.1. Pojęcie systemu prawa ochrony środowiska	577
1.2. Struktura systemu prawa ochrony środowiska	577
1.3. Kształtowanie się systemu prawa ochrony środowiska	578
1.4. Rola i zadania ustawy Prawo ochrony środowiska w systemie prawa ochrony środowiska	578
1.5. Przedmiot prawa ochrony środowiska	579
1.6. Polityka ochrony środowiska	579
1.7. Bezpieczeństwo ekologiczne	580
Wybrana i wykorzystana literatura	581

Rozdział 2

Zasady ogólne prawa ochrony środowiska (Piotr Korzeniowski)	582
2.1. Pojęcie zasad ogólnych prawa ochrony środowiska	582
2.2. Źródła katalogu zasad ogólnych prawa ochrony środowiska	582
2.3. Zasada zrównoważonego rozwoju	583
2.4. Zasada kompleksowości ochrony środowiska	583
2.5. Zasada prewencji	584
2.6. Zasada przezorności	585
2.7. Zasada materialnej odpowiedzialności sprawcy zanieczyszczającego środowisko (zasada „zanieczyszczający płaci”)	585
2.8. Zasada nadrzędności wymagań ochrony środowiska	586
2.9. Zasada dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie	586
2.10. Zasada partycypacji publicznej	587
Wybrana i wykorzystana literatura	587

Rozdział 3

Zadania administracji publicznej w dziedzinie ochrony środowiska (Marek Górski)	589
Wybrana i wykorzystana literatura	590

Rozdział 4

Dostęp do informacji i udział społeczeństwa w postępowaniach z zakresu ochrony środowiska (Marek Górski)	591
Wybrana i wykorzystana literatura	593

Rozdział 5

Procedury ocen oddziaływania na środowisko (Marek Górski)	594
Wybrana i wykorzystana literatura	597

Rozdział 6

Ochrona jakości zasobów środowiska (Marek Górski)	598
Wybrana i wykorzystana literatura	600

Rozdział 7

Ochrona przed zanieczyszczeniami (Marek Górski)	601
7.1. Zakres regulacji – ustawa Prawo ochrony środowiska i przepisy szczegółowe	601
7.2. Pozwolenie emisyjne	602
7.3. Poważne awarie	605
7.4. Przepisy szczególne w zakresie ochrony powietrza	606
Wybrana i wykorzystana literatura	607

Rozdział 8

Gospodarowanie odpadami (Marek Górski)	608
8.1. Założenia ogólne regulacji	608
8.2. Postępowanie z odpadami komunalnymi	612
Wybrana i wykorzystana literatura	613

Rozdział 9

Gospodarowanie wodami śródlądowymi (Aneta Kaźmierska-Patrzyzna)	614
9.1. Podstawy prawne gospodarowania wodami	614
9.2. Własność i prawne formy korzystania z wód	615
9.3. Pozwolenie wodnoprawne	617
9.4. Zarządzanie zasobami wodnymi	619
9.5. Ochrona wód przed zanieczyszczeniem	620
9.6. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków komunalnych	623
Wybrana i wykorzystana literatura	624

Rozdział 10

Wybrane zagadnienia ochrony biosfery	625
10.1. Ochrona różnorodności biologicznej (Monika A. Król)	625

10.2. Ochrona terenów zieleni i zadrzewień (Marek Górski)	632
10.3. Humanitarna ochrona zwierząt (Marek Górski)	633
Wybrana i wykorzystana literatura	634

Rozdział 11

Instrumenty finansowoprawne w systemie przepisów ochrony środowiska

(Agnieszka Jaworowicz-Rudolf)	636
11.1. Opłaty za korzystanie ze środowiska	637
11.2. Administracyjne sankcje finansowe za naruszanie zasad korzystania z zasobów środowiska	640
11.3. Opłata produktowa	642
11.4. Fundusze celowe w ochronie środowiska	643
11.5. Różnicowanie stawek podatków i innych danin publicznych służące osiąganiu celów ochrony środowiska	643
Wybrana i wykorzystana literatura	644

Rozdział 12

Odpowiedzialność prawna w ochronie środowiska (Agnieszka Jaworowicz-

Rudolf)	645
12.1. Odpowiedzialność cywilna	645
12.2. Odpowiedzialność karna	647
12.3. Odpowiedzialność administracyjna	648
12.4. Odpowiedzialność z tytułu zapobiegania i naprawiania szkód w środowisku	650
Wybrana i wykorzystana literatura	651

Część VIII

OCHRONA PORZĄDKU I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO, OBRONA NARODOWA

Rozdział 1

Pojęcie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Policja administracyjna (Ewa

Olejniczak-Szałowska)	655
1.1. Pojęcie bezpieczeństwa i porządku publicznego	655
1.2. Policja administracyjna w ujęciu funkcjonalnym i podmiotowym	659
Z literatury	666
Wybrana i wykorzystana literatura	667

Rozdział 2

Bezpieczeństwo zgromadzeń publicznych i imprez masowych (Ewa Olejniczak-

Szałowska)	669
2.1. Bezpieczeństwo zgromadzeń publicznych	669
Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	673
Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego	673
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	674
Z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	674
Z literatury	674

Wybrana i wykorzystana literatura	675
2.2. Bezpieczeństwo imprez masowych	675
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	681
Z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	681
Z literatury	681
Wybrana i wykorzystana literatura	682

Rozdział 3

Ochrona osób i mienia. Reglamentacja dostępu do broni i amunicji (Ewa Olejniczak-Szałowska)

Olejniczak-Szałowska)	683
3.1. Ochrona osób i mienia	683
3.1.1. Uwagi ogólne	683
3.1.2. Ochrona obowiązkowa obszarów, obiektów, urządzeń	684
3.1.3. Prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia	685
3.1.4. Wymagania kwalifikacyjne pracowników ochrony i ich uprawnienia	686
3.1.5. Nadzór nad specjalistycznymi, uzbrojonymi formacjami ochronnymi	687
3.1.6. Uwagi końcowe	688
Z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	689
Z literatury	690
Wybrana i wykorzystana literatura	690
3.2. Reglamentacja dostępu do broni i amunicji	691
3.2.1. Uwagi ogólne	691
3.2.2. Wydawanie pozwoleń na broń	692
3.2.3. Cofnięcie pozwolenia na broń oraz zakaz noszenia broni	694
3.2.4. Przewóz przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przywóz z zagranicy i wywóz za granicę broni i amunicji, zasady posiadania broni przez cudzoziemców	695
Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	696
Z orzecznictwa sądów administracyjnych	696
Z literatury	696
Wybrana i wykorzystana literatura	697

Rozdział 4

Ochrona przeciwpożarowa (Rafał Budzisz)	699
4.1. Zagadnienia wprowadzające	699
4.2. Działania prewencyjne i kontrolne w ochronie przeciwpożarowej	699
4.3. Krajowy system ratowniczo-gaśniczy	701
4.4. System powiadamiania ratunkowego	702
4.5. Jednostki ochrony przeciwpożarowej	703
4.6. Działania ratownicze	704
Z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	704
Wybrana i wykorzystana literatura	705

Rozdział 5

Ratownictwo medyczne (Rafał Budzisz)	706
5.1. Zagadnienia wprowadzające	706
5.2. Organizacja systemu ratownictwa medycznego	707
5.3. Obowiązek współpracy innych jednostek ratowniczych z ratownictwem medycznym	710
5.4. Akcja ratownicza	710
Z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego	711
Z literatury	712
Wybrana i wykorzystana literatura	712

Rozdział 6

Zarządzanie kryzysowe. Ochrona przed powodzią, suszą i poważnymi awariami (Ewa Olejniczak-Szałowska)	713
6.1. Zarządzanie kryzysowe	713
6.2. Ochrona przed powodzią i ochrona przed suszą	716
6.3. Przeciwdziałanie poważnej awarii przemysłowej	719
Z literatury	720
Wybrana i wykorzystana literatura	721

Rozdział 7

Stan klęski żywiołowej i stan wyjątkowy (Ewa Olejniczak-Szałowska)	722
7.1. Uwagi ogólne	722
7.2. Stan klęski żywiołowej	722
7.3. Stan wyjątkowy	725
Z literatury	728
Wybrana i wykorzystana literatura	728

Rozdział 8

Prawo obrony narodowej (Michał Kasiński)	729
8.1. Pojęcie obrony narodowej i systemu obronnego Rzeczypospolitej Polskiej	729
8.2. Istota i struktura systemu obronnego	730
8.3. Kierowanie obronnością państwa przez organy państwowe	736
8.4. Dowodzenie Siłami Zbrojnymi	746
8.4.1. Pojęcie, zadania i struktura Sił Zbrojnych	746
8.4.2. Struktura dowodzenia Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej	747
8.4.3. Dowodzenie Siłami Zbrojnymi w czasie wojny i stanu wojennego	749
8.5. Użycie lub pobyt Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa	750
8.6. Powszechny obowiązek obrony Rzeczypospolitej Polskiej	751
8.6.1. Podstawy prawne, zakres i rodzaje powszechnego obowiązku obrony	751
8.6.2. Administrowanie rezerwami osobowymi	752
8.6.3. Czynna służba wojskowa	754

8.7. Niemilitarne formy realizacji powszechnego obowiązku obrony	759
8.7.1. Obrona cywilna	759
8.7.2. Służba w jednostkach zmilitaryzowanych	760
8.7.3. Świadczenia na rzecz obrony	761
Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego	762
Wybrana i wykorzystana literatura	762
Autorzy	763